

De Herald

voor de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonneementen en Advertenties aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 96, te Amsterdam.
Inzendingen, die later dan Dinsdagmiddag 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 28 December 1913. N°. 1875.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 5.30 bij vooruitbetaling, voor het verdere Buitenland en Ned.-Indië per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f—.10. Abonneementen worden aangenomen door het Bureau te Amsterdam, Boekhandelaars, Postdirecteuren enz.
Advertentie: van 1 tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer f—.20.
Aanvragen en vermelding van liefdegaven f—.12 per regel.

„Om te doen gedenken“.

[OUDEJAAR 1913].

Een psalm van David, om te doen gedenken.
Psalm 38: 1.

Op den avond van Oudejaarsavond, als in saamgeperste herinnering aan een jaar dat verloop is, nu achter ons ligt; doch nu niet meer in de werkelijkheid, nu alleen in de heugenis; nu om wat verging weer in te denken. Een rijke gave is ons door onzen God in het leven der herinnering geschonken. Het doet iets van het eeuwige in ons trillen. Wat verloop is verging is niet weg, maar blijft in onze heugenis voortleven. Zonder heugenis zouden we niet anders kennen dan een leven bij de enkele oogenblikken, maar nu vat ons terugdenken al de jaren van ons bewuste leven, en met name op den Oudejaarsavond heel een weer verloop jaar, als in saamgeperste herinnering aan een herinnering soms droef om wat dat jaar ons aan leed en aan verlies berokkende, een heugenis vaak maar al te beschamend om wat de zonde in ons gewrocht heeft, maar ook een heugenis altoos rijk en tot dank bezielend, om wat onze God ook dit jaar weer voor ons geweest is. Dit legt ook ons dan de betuiging van Asaf op de lippen: „Ik zal de daden des Heeren gedenken, ja, ik zal gedenken uwe wonderen van oudsher. O God, uw weg is in 't heiligmooi, wie is een groot God gelijk Gij. Een toon van lof in de ziel, die dan van zelf in het roemen van Gods majesteit bij anderen overgaat; zooals de kinderen van Korach jubelden: „Ik zal uw naam doen gedenken van elk geslacht tot geslacht; daarom zullen U de volken eeren eeuwiglijk en altoos“.

Aldus is de toon van lof en aanbidding die opkomt uit het verleden, en daarmee paart zich dan vanzelf de bede om Gods bescherming bij het instaan in het nieuwe jaar dat straks met den laatste klokslag ingaat. Zelf gedenken aan wat de Heere onze God voor ons geweest is, en 't van onzen God afsmeeken, dat Hij onzer gedenken moge in den nieuwen jaarkring die zich thans ontalut. Zoo ligt in dat eene rijke denkbeeld van 't gedenken 't al tezaam besloten, wat zich op den avond van Oudejaars in onze ziel verdringt. Een lof bij het gedenken van wat God voor ons was, en in dien lof zich meengend die eene alomvattende smeecking of onze God onzer gedenken moge. De betuiging uit de ziel doen vloeien, dat wij onzen God niet vergeten, en met die betuiging de bede doen samensmelten, dat onze God onzer niet vergeten moge. In deze twee, in dat gedenken van wat God voor ons was en deed, en in die smeecking of God onzer gedenken moge, uit zich de symphonie die op de harp onzer ziel wordt afgespeeld. Het is het verleden dat uitdrijft tot dank, en het is de toekomst die ons prikkelt tot een doen gedenken. Een wenk van hooger leven. Niet in de realiteit, maar in het zinnenspel onzer gedachten. Onze ziel nabij God en God nabij onze ziel gekomen, en in het heerlijk gedenken de gulden band die ons onszelf in God verliezen en o. zoveel rijker in onzen God terugvinden doet.

Nu lokte Jehova onder Israël dit zielsinnige door een offerande uit. Eens zou 't worden een aanbidding in geest en waarheid, maar onder Israël was 't dit nog niet. Onder Israël werd 't vroom gemoed nog gesteund door het zinnebeeld. Zoo ge u slechts even in zulk een offerande terugdenkt, voelt ge zelf, het was een zoo schoone vertolking van wat de ziel bewoog. Men bracht het spijsoffer, maar nam van dit spijsoffer een handvolle, en die handvolle werd met het wierook op 't altaar verbrand. Van dat altaar steeg dan plechtiglijk de walm, de damp, de rook opwaarts naar boven, en onder dat opstijgen van de offerwalm deed wie offerde zijn gebed, gelijk dit in Psalm 38 en 70 gegeven was. Dit bracht dan den biddend en offeraar onder den indruk, dat, gelijk die offerwalm opsteeg van 't altaar, zoo ook zijn gebed opklimt tot den troon der genade, en het was alsoo dat offerwalm en bede zich in langzame stijging naar de woonstede Gods opheven, of het Hem in zijn genade believen mocht, den biddenden offeraar te gedenken. En vandaar dan ook het zijns opschrift boven deze beide psalmen, dat luidde: „Om te doen gedenken! wat dan niet beduidt dat wij 't zijn die aan God gedenken, maar dat wij God door onze smeecking bewegen om te gedenken aan ons.“

Is nu alsoo en zinbeeldig in de offerwalm, en zielverkwikkend in het gebed, dit „om God te doen gedenken“ vervuld,

dan komt daarop vanzelf bij terugslag 't gedenken, dat onzerzijds van Gods trouw en goedertierenheid moet plaats grijpen. Onze God gedenkt dan aan onze nooddrift, en wij gedenken Gods goedertierenheid, en in dit over en weder gedenken volendt zich alsoo het bewuste samenleven van den vrome met zijn God. Vluchtig, het is zoo, 't beweegt zich eeniglijk in onze gedachtenwereld, maar juist in dit leven der gedachte is onze hoogere existentie. De arme die bij 't weinige dat hij ontvangt, dankt, en bidt voor zijn bete, staat hooger dan het kind der wereld dat zwelgt in zijn overvloed en den heiligen toon van dank nooit aan zijn hart ontloken kan. Rijk is Gods schepping over heel dit aardrijk, maar plant noch dier gedenkt. Gedenken is het heilig persoonlijk dat alleen aan engelen en aan de kinderen der menschen geschonken werd. Gedenken is het eeuwige karakter in het Goddelijk zelfbewustzijn, en dit nu, zij 't enkel in een afschijnsel, in ons eigen besef te mogen bezitten, is 't ons ingedrukte stempel dat we van Gods geslachte zijn. Waar dit gedenken inslaapt, verarmt de ziel; waar het in krachtigen toon opleeft, stelt de ziel haar schat uit. En juist dit maakt den aard van den Oudejaarsavond zoo rijk, dat die avond ons een ure brengt, die in 't gedenken ganschelijk opgaat.

Ditmaal vooral dringt dit gedenken onder ons nog sterker dan andere jaren naar voren, omdat dit nu ten einde loopend jaar in zoo dubbel zin een jaar der gedachtenisse en der herinnering was. Niet enkel voor ons volk in 't gemeen, maar zeer bijzonderlijk ook voor wie zich nog rijk mag gevoelen als een geesteskind van der vaderen glorie. Voor nu ruim een eeuw was ons volk zoo diep weggezonden, en ons eens zoo rijk gezegend land zoo ganschelijk om zijn eere gebracht. Wat hier te lande in de vijftien jaar die aan het jaar 1813 voorafgingen, begaan en aangedurd is, schreide om wrake ten hemel. Breng het u toch weer wel te binnen, hoe in de 16e en 17e eeuw ons kleine Gemeenebest het keurjuweel van heel Europa was geworden; in macht en invloed de grootste Rijken te boven gaande; in welde als overvloed, zooals alle schatten der wereld hier werden binnengedragen; en dit alles als overheerlijke uitkomst van den bange geloofsstrijd dien onze vaderen in hun beste dagen tegen Spanje's overmacht doorworsteld hadden. Een heldeneeuw lag achter ons, en een eeuw van gouden schat werd in den prijs voor onze worsteling ons toebedacht. Zoo schiet 't dan alles prachtig te staan, en vrijuit mag gezegd, dat, had de geest van het helden-geslacht onder ons stand gehouden; ware de verheerlijking van Gods naam als in de 16e eeuw hoofddoel in onze actie gebleven, dan zou geen nationale ellende als nu in 1800 ons overviel, ons ooit hebben kunnen besluipen.

Zoo ooit een volk zijn inzinking aan eigen ontrouw verschuldigd is geweest, dan waren 't de kinderen onzer vaderen die op het eind der 18e eeuw dezen smaad over zich hebben gehaald. Eerst kwamen hier de vluchtende Vlaamsche kooplieden, die God vreesden, toen de Fransche refugies die om 't geloof vervolgd werden, maar sinds nestelde zich hier een opkomende handelsmacht, die geen ander motief dan 't egoïsme kende, en op niets anders aasde dan op wat Mammon uitlooft. Toen nu de 18e eeuw onder vreemde heerschappij hier in de 19e oversloof, was er zoo bijna niets meer in ons goede Nederland dat bezielen of verheffen kon. Het lag alles terneder. Het karakter, de edeler aandrif, de kunst, de wetenschap, en niet 't minst Christus Kerk. Biederdijk werd 't land uitgezet. En de koppen die uit die dagen ons hun beeltenis achterlieten, vertolken ons nog in hun even matte als zielloze trekken en in hun gepoeierde prikken, hoe weinig er achter die trekken school, dat veerkracht en geestdrift kon doen opleven. Zoo ging men er dan ook onder. De ijdeluiterij uit Parijs deed hier 't laatste woord van hooger ernst versterven. Vele dienaren van 't Woord zelfs verlaagden het ambt in 't revolutionaire hoogtij vieren. Nederland was zijn ondergang niet slechts nabij, maar voelde dien reeds over zich komen. En naar schuld van 't vergrijp waren ons lot geweest, zoo we nimmermeer aan dien ondergang waren ontkomen.

Maar toen zijn er bidders geweest. Niet de velen die in hun conventikelen saamschouwen, en in 't redetwisten over de franje van het leerstuk heil zochten, onderwijl Christus kerk vervaalde en verdorde. Neen, de bidders waarop we doelen, waren vergeten naneven van de glorie

onzer vaderen, die aan de beginselen trouw en in den historischen band als ingewikkeld, beelden bij 't zien van de doodelijke ebbe die was ingetreden, en 't niet van konden aflaten om in 't stille benaam hun God aan te roepen, of Hij in Zijne genade onzer nog gedenken mocht. Het waren weer de zeven duizend uit Elia's dagen, die in huis-smeecking volhardden. Toen alles ons begaf en alle eere van 't nationale leven verdonkerde, waren zij 't die althans nog iets van onzen ouden glans deden natintelen, samen schuld beleden, de hope niet konden opgeven, en daarom volhardden in 't gebed. Dat waren de mannen en vrouwen die nog den Psalm inzetten, om te doen gedenken, die niet alietten van de smeecking of de God immer vaderen der vaderen erfenis nog gedenken mocht, en of Hij, naar de wonderen van ouds, ook nu nog 't verdorde Nederland als door een wonder redden mocht. Als die kleine schare van bidders er niet nog geweest ware, zou Holland nooit weer hersteld, de naglans van onze oude glorie nimmer teruggeroepen zijn. Een volk waaruit zelfs de laatste levensvonk wegsierf, leeft niet meer. Schier heel de stam mag zijn afgehouwen, en alleen een rijke nog dieren, dan kan nog altoos uit dien afgehouwen tronk het leven weer opbloeien, maar als de laatste bidder wegsierf of zijn gebed verstommen liet, is 't uit.

Niet genoeg kan er daarom gedacht dat 't Gode belijfd heeft zelfs toen, in 't donkerste van ons verduisterd verleden, nog die enkele vonkskens van het gebed door zijn Geest te ontsteken. Toen immers is er weer schuld beleden, toen is er weer in ootmoed neergeknield, toen is er weer gezocht en is er weer gebeden. En, al had de wereld er geen oog voor, het was uit dien kleinen kring van bidders dat toen weer de offerwalm naar Gods troon is opgegaan, om te doen gedenken. De bede, of onze God onzen jammer mocht aanzien, om der vaderen wil onzer gedachte mocht zijn, en in zijn driewerf verbeurde genade zich onzer nog ontfemen mocht. En al ging dit alles nu, zoo ge wilt, achter de schermen toe, en al hoort ge ook nu nog den geschiedschrijver al wat toen gebeurde, uit gansch gewone oorzaken verklaren, wie het mysterie van het gebed kent, verleerde nog de geestelijke kunst niet, om tot achter die vertoonmakende drukte te gluren, en iets van de geestelijke trillingen te verstaan, die 't rad van ons nationale leven weer in beweging brachten.

Zoo was er het gebed „om te doen gedenken“, d. w. z. de smeecking of God onzer weer gedenken mocht. En die bede is verhoord, onze God heeft onzer weer gedacht, we zijn weer een vrij volk geworden. We kregen ons zelfstandig volkebestaan terug, en het driewoudig smoor van „God, Nederland en Oranje“ vertoonde weer iets van zijn oude schittering. Alleen maar, hoe bleef vooral een goed deel van het geloovige volk ook toen niet nog ten achter? De mannen van 't Nut gaven den toon aan; het volkslied gaf af op „de vreemde smetten“, en zonder één enkelen toon van boete of van schuld voor God, heette het dat „de Godheid op haar hemeltrou, bezongen en vercoerd, haar gunstig oor naar onzen zang hield toegekeerd“. Maar o, zoo velen vromen bleven schuld, ze roerden zich niet, ze verstijfden in een kleingeestig vroom zijn. Van den geloofsernst, van de geloofsdiepte en den geloofsmoed der Dathen's en der Marxen geen spoor, geen schijnsel en geen schaduw. Veel eer is toen door den Reveil, van buitenaf, weer de eerste vrome nationale toon onder ons aan 't klinken gebracht. De eerste jaren van onze vrijmaking verliepen daardoor in zoo dor getob en vaal gesukkel, en niet diep genoeg kunnen we er ons nog steeds over verootmoedigen, dat 't zoo lange jaren gedurd heeft, eer eindelijk dan toch ook het Geuzengeslacht weer ont-dooide, weer wakker werd, en in Da Costa zijn zanger, en in Groen zijn nationalen Leidsman vond.

Thans na honderd jaar is dan toch van meer dan één kant weer 't Wilhelmus ingezet, niet enkel om zijn geheel eenig-schoone melodie, maar ook om den heroïeken inhoud die er u uit tegenklinkt. In tamelijk breedden kring is beleden en bezongen, dat voor nu honderd jaren de Heere onze God ons genadig is geweest, en dat, gelijk Hij onzer gedacht heeft, zoo ook wij werden opgeroepen om Zijns en zijn trouw en ontfening te gedenken. In gedenkschrift na gedenkschrift vond die diepe toon uitdrukking. In predicaatie na predicaatie viel die heiliger toon te beluisteren. Tot in onze scholen ging het lied van danken, aanbidding op, en zonder zelfverheffing mag er in geroemd worden, dat, vergeleken bij 1813, het geloovige milien van ons volk

voor 't minst tienmaal zoo bewust en zoo bezielt is uitgekomen; dat wat uit de dagen onzer vaderen ingeslapen scheen, weer frisch wakker werd; en dat zich allengs een geestelijke kracht onder ons ontwikkeld heeft, die tot zelfs 't roer van Staat kon doen zwenken. Maar met wat dank in de ziel we dit ook belijden mogen, ons volk als natie bleek ook nu nog voor 't aanslaan van zulk een hooger toon elken drang te missen, en pijnlijk was 't, dat juist in dit groote jubeljaar de kiezersmassa het Christelijk Kabinet onverwip. Ja, meer nog. Ook al zien we toch af van dezen politieken wandel, om eerlijk te zijn zal de geschiedschrijver van onze natie als volk kwalijk betuigen kunnen, dat ze op haar jubelfeest voor alle dingen Gods Naam heeft doen gedenken en Hem de eere gaf. Van een dank- en bededag is in tal van plaatsen geen sprake geweest. Er is gejubeld en gezongen en in allerlei optocht een historisch beeld vertoond, doch van iets ook maar van een nationale betuiging, hoe onze ondergang kort voor 1813 gevolg van eigen schuld, en ons er weer bovenopkomen louter werking van Gods barmhertigheden was, viel noch in de Pers te lezen, noch in 't officiële woord te beluisteren.

Het doen gedenken van wat onze God voor ons gedaan en bestaan heeft, bleef niet alleen zwak van toon, maar bleef, voor wat ons volk als volk aangaat, schier geheel uit. In veel gezinnen en kringen is gedankt en gebeden, maar ons volk als volk, de natie als natie, bleek tot het aanslaan van een hooger toon onmachtig. Van een algemeen, van een nationaal, van een heel ons volk insluitend doen gedenken van de verbeurde genade onzes Gods, is geen sprake geweest. Een ontzied dan bezielt is de volksfeestdag in het groot geweest. Soms scheen 't zelfs, alsof zich in de 20e eeuw ging herhalen wat in de 18e eeuw ons ten val bracht. Toen een zich baden in welde, en door die welde als met slaap overgoten worden, en zoo ook nu een periode in onze 20e eeuw aangebroken, die ons met welvaart als overstroome en 't goud ons uit alle bron deed toevloeden, maar ook nu hiermee gepaard een zich niet bekommeren om 't hooge en heilige; en ook nu weer zullen dagen van tegenslag en instorting moeten komen, om de zenuw van ons hoogere volksleven te raken en te doen trillen van hooger levensbesef. Een roepstem te meer aan die allen, die nog in het geloof hun schat en kracht mogen vinden, om zich te inniger saam te verenigen, om te dieper in den schat van 't Woord te graven, om te ootmoediger zich aan hun God aan te sluiten, en te dapperder in het geweer te staan, zoo dikwijls de strijd voor de eere onzes Gods weer aangaat. Helpe daarom een tegelijk mede om zijn Kerk te wapenen en moedig in 't gelid te doen treden. Breide de school, die Christus naam aandorst, steeds breider haar vleugelen uit. Moge op elk terrein van wetenschap en kunst, van sociale actie en weldadigheid, van persoonlijk en gemeenschappelijk moedsbetoon, geen onzer, die den Heere belijdt, achterblijven. En moge het dan straks in de historie van 't vaderland geboekt worden, dat met 't jubeljaar van 1913, niet 't minst in de Christelijke volksstemming, een verhooging van leven te constateren viel, die tot sterking van onze nationale kracht bijdroeg.

En klage nu niemand, dat op den avond van Oudejaars het nationale ons op die wijs te sterk zou innemen. Zeker, de avond van Oudejaars is voor ons te heilig, dan dat het nationale gebeuren ooit den jaar-overgang voor ons huislijk en persoonlijk leven in de schaduw zou mogen stellen. Maar juist die tegenstelling mag hier niet geduld. Ook in ons huislijk en persoonlijk leven toch blijft de oude regel gelden, dat onze dank op moet komen uit 't gedenken van wat God voor ons gedaan heeft, en dat 't onze bede zal blijven, of onze God onzer en onze leven mocht blijven gedenken. Het nationale leven wortelt in uw huislijk en persoonlijk samenleven, en het is immers in uw huislijk en persoonlijk gewaarworden, dat 't stempel van wat ons als volk in de dagen der vaderen geschonken werd, nooit mag worden gemist. Het zou de harmonie van uw leven in gevaar brengen, zoo 't publieke en het private leven voor u twee kringen werden; die elkander niet dekten. Juist dat is de fout van onze Calvinisten in de 18e eeuw geweest, en ons eenig bedoelen is thans juist om te voorkomen, dat gelijke fout, of zeg liever gelijke zonde, zich ook thans zou herhalen. En daarom moet het op den avond van Oudejaars ook nu onder ons zijn en een zelfgedenken, en een aan ons gezin doen gedenken, van wat ook in dit jaar weder onze God

voor ons huis en voor onze lieven geweest is. Zoo toch eerst gaan we den nieuwen jaarkring tegen met de stille bede in de ziel, of onze God ook ons huis, onze lieve panden, en ons zelve persoonlijk gedenken moge in het jaar dat nu komt. Zelf gedenken we de goedheid onzes Gods die in dit afgeloopen jaar samen en persoonlijk door ons genoten is, zijn milde voorziening in onze nooddrift, zijn gedurig intreden als onze goede Herder om ons te leiden op 't spoor waarlangs ons leven zich bewegen moest, tot zelfs zijn bestraffing en zijn heilig toornen, om ons van zonde en van satan af te trekken. Nog milder en ruimer willen we die goedertierenheid onzes Gods gedenken, bij 't zien op wat niet alleen aan ons persoonlijk, maar ook aan echtgenooten en kinderen ten deel viel; of ook niet minder gedenken wat ons door het hart sneed of ons in de ziel verwijt brengt. o, Ze zijn niet weinigen, wier huislijk leven ook dit jaar door de stormen van het leven geschud werd. Hoe veel krankheid is ook dit jaar niet geleden, wat bange vreeze heeft bij 't afsterven van lieve panden niet ook nu weer veler hart aangegrepen. Wat teleurstelling in beroep of bedrijf, wat tegenspoed in heel den levensgang heeft niet ook dit jaar meer dan één onzer zoo bang en bitter getroffen. En ook daarbij is 't immers de drang in aller ziel, om Hem die dit alles, als naderking van onze zonde, over ons beschikte, aan te roepen of Hij onzer gedenken mocht. Gedenken met verzoenende genade voor wat we tegen zijn heiligheid misdeden, en gedenken met stille vertroosting in wat Hij zelf als wonde aan ons hart sloeg.

Maar wat ook uit de heugenis van 't verleden dezen avond voor ons opdoemt, bij dat lief noch bij dat leed mag 't eef ons verliezen in gepeins worden. Steeds moet uit het verleden ons de aandrang toekomen om tegelijk vooruit te zien; om de toekomst met moed en vertrouwen tegen te gaan; en om het steeds opnieuw aan onze consciëntie af te vragen, wat in ons leven anders, wat in ons leven beter moet worden, om rijker zegen om ons heen te spreiden; minder te bederven; meer op te bouwen; zelf tot hooger geestelijk standpunt op te klimmen; en meer en beter dan dusver instrument voor de eere onzes Gods te zijn. Wie op den avond van Oudejaars slechts even geschud en geschokt werd, om reeds enkele dagen daarna, aanstonds weer de oude knecht van 't kwade insluipel in zijn hart te worden, neemt van den Oudejaarsavond niet anders dan nieuw zelfverwijt over de on-aandoenlijkheid van zijn hart mede. o, Er is zelfs bij de besten onzer nog zoo vaak een veel te veel spelen met 't leven, alsof ons leven ter onzer eigen beschikking stond. Laat dan toch ook tot uw consciëntie, mijn broeder, mijne zuster, de heilige roepstem doordringen, die 't elken morgen en elken avond herinneren moge, dat uw leven een gave Gods is; dat ook uw leven Hem en Hem alleen toebehoort; en dat het doen van rekenschap en van verantwoording over al uw dagen niet door uw consciëntie alleen, noch ook enkel door menschen, maar ten laatste en ten hoogste bovenal door uw God van u zal gevraagd worden. Zoo menigen, die dit vergat, werd in den loop van het jaar, dat nu weer afsluit, opgeroepen en is nu reeds de eeuwigheid ingegaan. Niet onmogelijk, dat dit u nog lange jaren gespaard worde, maar toch altoos met de mogelijkheid erbij, dat ook voor u de plek waar eens uw stoffelijk overschot zal rusten, reeds voor dit jaar door Gods engel is aangewezen. Moge daarom de avond, die thans dit jaar besluit, ook u tot hooger ernst verwekken. Gedenk gij uw God, of ook uw God uwer moge gedenken, en gaat dan allen saam morgen het dan zich voor u uitsluitende jaar in onder den zaligen indruk van een wonder-teedere zielsgemeenschap met uw God in uw Helland!

Dr. A. K.

„Zij lacht om den toekomstenden dag“.

[NIEUWJAAR 1914].

Sterkte en heerlijkheid zijn hare kleeding, en zij lacht over den toekomstenden dag.
Spreuken 31: 25.

Ook als Nieuwjaar aan den gezichtseinder daagt, kan er drielei lachen zijn om den toekomstenden dag. Het lachen van de zorgeloze huisvrouw; het lachen van de zorgzame; en het lachen van wie God zorgen laat.

Ge kent de zorgeloze, die om niets geeft, voor alles onverschillig is, en als ge haar waarachtig u uitslacht. Is 't dan niet alles spel en toeval? Reeds zoo dikwijls doorleefde ze moei-